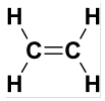
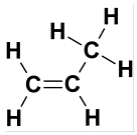
Alkeenid

Ühte kaksiksidet sisaldavate süsivesinike nimetamisel lähtutakse vastavate alkaanide nimetustest, asendades liite ?aan liitega ***?een***. Ühe kaksiksidemega süsivesinike rea üldnimetus on alkeen. Lihtne on nimetada alkeene, milles on kaks või kolm süsiniku aatomit. Need ained on eteen ja propeen.

Pikemate süsinikahelate korral on aga vaja määrata kaksiksideme asukoht ahelas. Selleks tähistatakse ahela süsiniku aatomid numbritega ning leitakse kaksiksideme alguse aatomi asukoht, mis märgitakse liite *?een* ette. Ahela tähistamise suuna valikul on oluline, et kaksiksideme asukoha number oleks võimalikult väike. Nii eristame näiteks kahte buteeni isomeeri, millel on sama molekulivalem C_4H_8, kuid milles on erinev kaksiksideme asukoht: but-1-een ja but-2-een, vastavalt

CH_3-CH_2-CH=CH_2 ja CH_3-CH=CH-CH_3

Süsinikahela süsiniku aatomid loendatakse nii, et kaksiksideme alguse aatom oleks tähistatud võimalikult väikese arvuga, st loendamist võib alustada ka paremalt poolt. Hekseeni korral on kaksiksideme paiknemiseks aga kolm võimalust:heks-1-een , heks-2-een ja heks-3-een

CH_3-CH_2-CH_2-CH_2-CH=CH_2

CH_3-CH_2-CH_2-CH=CH-CH_3

CH_3- CH_2-CH=CH-CH_2-CH_3.

Mitme kaksiksideme esinemist süsinikahelas märgitakse hulka tähistavate liidete di-, tri jne abil, lisades need nimetuses kasutatava liite ***-een*** ette. Nii saame molekuli

CH_2=CH-CH=CH_2

jaoks tuletada nimetuse buta-1,3-dieen.

Õppematerjalid on valminud Eesti Teadusagentuuri programm TeaMe raames ning rahastatud Euroopa Sotsiaalfondist. TeaMe on teadust ja tehnoloogiat populariseeriv programm, mille üheks eesmärgiks on uute loodus-, täppis- ja tehnikateaduste valdkonna õppematerjalide väljatöötamine üldhariduskoolile. Lisainfo: www.etag.ee/teame

Eesti Teadusagentuur Estonian Research Council TeaMe Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond Eesti tuleviku heaks

CC BY SA